

Total Pages : 2

End Semester Examination of Semester-III, 2015

Subject : SANSKRIT (PG)

Paper : SAN-302 (Theory)

Full Marks : 40

Time : 2 Hrs

*The figures in the margin indicate the marks
corresponding to the question*

*Candidates are requested to give their answers
in their own word as far as practicable.*

Illustrate the answers wherever necessary

1. अधोलिखितयोः प्रश्नयोरेकस्य उत्तरं देयम्। 1x10

“तस्याभावं जगदुरपरे इत्यंशमाश्रित्य ध्वनिविशेषि मतमालोच्यताम्।”

अथवा

प्रतीयमानं पुनरन्यदेव वस्त्वस्ति वाणीषु महाकवीनाम्।

यत्तद् प्रसिद्ध वयवातिरिक्तं विभातिलाप्यमिवाङ्गनासु।।

इतीयं कारिका आनन्दवर्धनदिशा आलोच्यताम्।

2. अधःस्थितयोः प्रश्नयोरेकस्य उत्तरं यथायथं देति- 1x10

“तत्र विभावान्तभाव व्यथिचारिसंयोगाद्रसनिप्यचिः”- इतीदं भरतसूत्रं
व्याख्यायताम्।

अथवा

भरतोक्तदिशा रसस्य विभागान् समुल्लिख्य तेषां स्वरूपं निरूप्यताम्।

3. अधःस्तनयोः प्रश्नयोरेकस्य उत्तरं यथायथं देहि- 1x10
“वस्तुनेतारसस्तेषां भेदकाः”-इत्यास्य कारिकांशस्य तात्पर्यं किम्?
दशारूपकाउसारम् आलोच्यताम्।

अथवा

दशरूपकानुसारेण अर्थोपेक्षास्य प्रकारभेदान् आलोच्य नाट्ये तेषां
प्रयोगविधिः सोदाहरणं आलोच्यताम्।

4. अधस्तनेषु किमपि कारिकाद्वयं व्याख्येयम्- 2x5

क) योऽर्थः सहृदयश्लाघ्यः काव्यात्मेति व्यवस्थितः,
वाच्यप्रतीय मानाख्यो तस्य भेदावुथौ समृतौ।

अथवा

सौऽर्थस्तद्व्यक्तिसामाश्रययोगी शब्दस्य कश्चन,
यत्नतः प्रत्यभिप्रेयौ तौ शब्दार्थौ महाकवेः॥

ख) रसाभावा ह्याभिनया धर्मवृत्ति प्रवृत्तयः।
सिद्धिः स्वरास्तथातोद्यं गानः रङ्गं च संग्रहः॥

अथवा

नानाद्रव्यैर्बहुविधौर्व्यञ्जनं भाव्यते यथा
एवं थावा भाव्यन्ति रसानथिनयैः सह॥

ग) अन्यद् भावाश्रयं नृत्यम्।

अथवा

अवान्तरार्थविरधैर् विन्दुरचेदकारणम्॥